

Kritik mot en befattningshavare vid förvaltningen för lärande och arbete i Forshaga kommun för att hon gjort en s.k. orosanmälan i tjänsten trots att den rörde privata förhållanden

Beslutet i korthet: En befattningshavare vid förvaltningen för lärande och arbete i Forshaga kommun gjorde en s.k. orosanmälan avseende sina brorsbarn till en annan kommun. Befattningshavaren angav i anmälan att hon gjorde den i sin egenskap av tjänsteman. Anmälan var skriven på kommunens brevpapper och undertecknad med befattningshavarens tjänstetitel. Befattningshavaren får kritik för att hon gjorde anmälan i tjänsten trots att hon fått kännedom om förhållandena kring brorsbarnen i sin egenskap av privatperson och således inte genom förvaltningens verksamhet.

Anmälan

AA framförde i en anmälan till JO klagomål mot en befattningshavare vid Lärande- och arbetsnämndens förvaltning i Forshaga kommun avseende missbruk av tjänstetitel. Hon anförde huvudsakligen följande. Hon hade en pågående tvist med pappan till hennes barn. BB, tf. enhetschef vid Ekonomi/Missbruk i Forshaga kommun, är syster till barnens pappa. Den 15 november 2011 sände BB, i sin egenskap av tjänsteman, en orosanmälan till stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör i Stockholms kommun avseende AA:s barn trots att ärendet rörde ett för BB privat ärende. Anmälan var skriven på Forshaga kommuns brevpapper och undertecknad med BB:s namn och tjänstetitel. Vid telefonsamtal med BB:s chef CC uppgav denne att kommunen inte hade någon erinran mot att anmälan gjorts av BB i hennes roll som tjänsteman.

Till anmälan till JO fogades den aktuella orosanmälan.

Utredning

JO begärde att Lärande- och arbetsnämnden i Forshaga kommun skulle göra en utredning och yttra sig över vad som anförts i AA:s anmälan. Nämnden gav in ett yttrande med följande lydelse.

Lärande- och arbetsnämnden konstaterar att fel är begångna i hanteringen av en anmälan gällande misstanke om att barn far illa.

Gällande BB:s anmälan om barn som far illa instämmer vi med AA:s kritik. Anmälan skulle inte ha gjorts som tjänsteman i Forshaga kommun och således heller inte skrivits på kommunens brevpapper.

CC och AA:s telefonsamtal har refererats och gällande det så konstateras det från nämndens sida att AA fått felaktiga uppgifter, då anmälan inte skulle ha hanterats i tjänsten på Forshaga kommun.

Lärande- och arbetsnämnden beklagar det inträffade och ser allvarligt på det. Åtgärder är vidtagna med berörd personal och vi har utvecklat våra handläggningsrutiner.

AA kommenterade remissvaret.

Bedömning

BB gjorde den 15 november 2011 en anmälan till Enskede-Årsta Vantör stadsdelsnämnd i Stockholms kommun angående oro för sina brorsbarn. BB angav i anmälan att hon gjorde den i sin egenskap av tjänsteman. Anmälan var skriven på kommunens brevpapper och undertecknad med BB:s tjänstetitel. Hon har uppenbarligen gjort anmälan i tjänsten.

Jag går inte in på frågan om det fanns skäl för BB:s oro för barnen. Min utredning är inriktad på frågan om hon borde ha gjort anmälan inom ramen för sin tjänst vid ekonomi/missbruksenheten vid förvaltningen för lärande och arbete i Forshaga kommun.

Bestämmelser om anmälan till socialnämnden om oro för barn finns i 14 kap. socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Den 1 januari 2013 gjordes vissa ändringar av bestämmelserna. Ändringarna syftade inte till någon ändring i sak (prop. 2012/13:10 s. 136 f.). I det följande hänför jag mig därför till bestämmelserna i 14 kap. SoL i deras nuvarande lydelse.

Myndigheter inom bl.a. socialtjänsten och anställda hos sådana myndigheter är enligt 14 kap. 1 § SoL skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. I 14 kap. 1 c § SoL finns en uppmaning om att var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden. Bestämmelsen i 14 kap. 1 c § SoL riktar sig till allmänheten och yrkesverksamma personer som inte omfattas av anmälningsplikten.

Anmälningsskyldigheten enligt 14 kap. 1 § SoL är begränsad till sådant som en befattningshavare har fått kännedom om i verksamheten. Uppgifter som en befattningshavare har fått kännedom om i egenskap av privatperson omfattas endast av rekommendationen i 14 kap. 1 c § SoL (socialutskottets betänkande SoU 1979/80:44 s. 113; se även bl.a. JO 1992/93 s. 319, särskilt s. 324, dnr 1974-1990 och 2041-1990, Socialstyrelsens publikation Anmälningskyldighet om missförhållanden som rör barn, 2004, s. 10 och 29).

Såvitt framkommit var barnen inte föremål för något ärende inom Forshaga kommun. Inte heller var det genom förvaltningens verksamhet som BB hade fått kännedom om de förhållanden avseende brorsbarnen som föranledde hennes orosan-

mälan, utan anmälan grundade sig helt på uppgifter som hon hade fått genom sin privata relation till brodern och barnen. Det kan således konstateras att det inte var fråga om att BB hade någon skyldighet enligt 14 kap. 1 § SoL att göra en orosanmälan. Hon borde därför inte ha gjort anmälan i sin egenskap av tjänsteman. Om hon befarade att barnen för illa borde hon, under rådande förhållanden, ha gjort anmälan som privatperson med stöd av 14 kap. 1 c § SoL.

Jag har inte anledning att anta annat än att BB ansåg att det fanns sakliga skäl för att göra en anmälan om oro för barnen. Det bör också noteras att hon i sin anmälan angav att hon var släkt med barnen. Hon försökte således inte dölja för stadsdelsnämnden att hon hade en privat relation till barnen. Jag vill emellertid framhålla vikten av att en tjänsteman agerar på ett sådant sätt att det aldrig råder någon tvekan i frågan om tjänstemannen uppträder i tjänsten eller som privatperson. Att det finns en tydlighet i detta avseende är av vikt för att upprätthålla objektiviteten inom socialtjänsten samt enskildas förtroende för socialtjänstens verksamhet. BB kan därför inte undgå kritik för sitt handlande.

Jag finner inte skäl att kommentera det telefonsamtal som förevarit mellan AA och BB:s chef.

Jag noterar att kommunen har utvecklat sina handlägningsrutiner samt vidtagit vissa andra åtgärder med anledning av det inträffade.

Ärendet avslutas med den kritik som uttalats.